

Postbus 85980, 2508 CR Den Haag

Waterschap Amstel, Gooi en Vecht
T.a.v. Dagelijks Bestuur
Postbus 94370
1090 GJ Amsterdam

Ons kenmerk UIT.PL21.16
Uw kenmerk o.v.v. Inspraak
Datum 17-5-2021
Onderwerp Zienswijze op 'Ontwerp
Nota Vis'
Behandeld door Dr. Femmie Smit

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij dient de Dierenbescherming haar zienswijze in naar aanleiding van de Ontwerp Nota Vis, vastgesteld op 31 maart 2021 en ter inzage gelegd van 6 april tot en met 18 mei 2021. Over het algemeen zijn wij verheugd met de inhoud van de ontwerpnota. De genoemde maatregelen die men wil nemen om te komen tot gezonde, geschikte en aan elkaar verbonden leefgebieden voor vissen zullen over het algemeen een positieve werking hebben op het welzijn van vissen. En deze maatregelen zullen dan ook helpen om de doelstelling van het bestuur van het waterschap Amstel, Gooi en Vecht: 'meer aandacht voor dierenwelzijn', te behalen.

Echter, bij het onderdeel: 'geschikte leefgebieden' willen wij u vragen het doden van dieren die leefgebieden bedreigen, zoveel mogelijk achterwege te laten, omdat goede dodingsmethoden in de praktijk beperkt of niet voorhanden zijn. Bij de 'visserij' vragen wij u om terughoudend te zijn in het sluiten van verhuurovereenkomsten, omdat visserij en hengelsport veel leed bij doelvissen en andere dieren veroorzaken. Dit omdat ook hier humane dodingsmethoden in de praktijk ontbreken, en niet doelsoorten onnodig sterven in netten, fuiken en rondslingerend visgerei. Daarbij hebben levend teruggezette vissen bij het hengelen een grote kans om alsnog te sterven aan de verwondingen die zij hebben opgelopen.

Hieronder lichten wij deze twee punten nader toe.

Punt 1. Geschikte leefgebieden: criteria voor dodingsmethoden bodemwoelende vissen en rivierkreeften niet toegepast of niet voorhanden

Om te komen tot geschikte leefgebieden staat de nota toe dat in bepaalde gebieden bodemwoelende vissen en exotische rivierkreeften verwijderd (en gedood) mogen worden. In de nota beschrijft men wanneer dit aan de orde kan zijn.

Voor bodemwoelende vissen refereert men naar de voorwaarden die de minister van Verkeer en Waterstaat in 2010 heeft opgesteld. Hierin staat o.a. dat actief biologisch beheer enkel ingezet mag worden als voor de vis een geschikte bestemming is gevonden. Dit kan zijn: het uitzetten van de vissen in andere gebieden of hen terecht laten komen in de consumptieketen. In het laatste geval zullen vissen gedood moeten worden. De Dierenbescherming is van mening dat als de beheerder overweegt om dieren te doden om natuurdoelen te halen, dit enkel acceptabel is als alternatieven niet voorhanden zijn,

doding bewezen effectief is én dieren zo min mogelijk lijden (pijn- en stress ervaren). Dus conform de Europese richtlijn die van toepassing is voor dieren die voor consumptie gedood worden¹.

Voor vissen is het leed te beperken door deze dieren direct na vangst buiten bewustzijn te brengen, waarna dieren gedood kunnen worden (hetzij door ze te fileren, hetzij door ze op ijs te leggen). Dieren die bij bewustzijn zijn op ijs leggen is niet humaan, net als het laten stikken op het droge aan boord van schepen of aan land². Wij weten dat het humaan doden van vissen die in het wild gevangen worden in de praktijk nog weinig voorkomt. Voor paling is het inmiddels in Nederland wel verplicht, maar voor de vissoorten waar men hier op doelt (met name karper) zijn de precieze specificaties niet vastgelegd in wetgeving.

Wij vragen het waterschap om in de nota het dilemma rondom dierenwelzijn in het kader van actief biologisch beheer te benoemen. Neem in het beleid op dat voorafgaand aan een besluit om karpers weg te laten vangen en te doden dat doding van deze dieren enkel op humane wijze dient plaats te vinden³. Zolang dit niet kan zonder de vissen langdurig te laten lijden, zou het beheer, waarbij als laatste redmiddel het doden van dieren wordt ingezet, niet plaats dienen te vinden.

Voor de exotische rivierkreeften stelt het waterschap de volgende doelstelling voor:

'Het waterschap draagt actief bij aan (praktijk)onderzoeken met als doel zo spoedig mogelijk te komen tot een effectieve aanpak voor de beheersing van populaties Amerikaanse rivierkreeft.'

Zoals ook in de nota benoemd is, geeft dit ruimte voor een systeemgerichte aanpak, waarbij de leefgebieden zo worden ingericht en de waterkwaliteit dusdanig is, dat het minder geschikt is voor deze rivierkreeften. Dit is wat de Dierenbescherming betreft de enige mogelijke manier om de rivierkreeft onder controle te krijgen. Want de andere benoemde methode, waarin men rivierkreeften laat verwijderen door beroepsvissers kan op geen enkele wijze op duurzame manier plaatsvinden. Allereerst is met het opzetten van een rendabele markt de motivatie om exotische rivierkreeften permanent te verwijderen, verdwenen. Sterker nog, het zal dan juist in het belang van de vissers zijn om de populatie zo goed mogelijk in stand te houden. Dat is nou juist niet het doel wat men voor ogen heeft bij de bestrijding van de exotische rivierkreeften. Ten tweede gaat het vangen van rivierkreeften via fuiken en korven gepaard met veel bijvangst van vissen en ook vogels (futen, kuifeenden en aalscholvers)⁴. Ten derde is het op dit moment niet mogelijk om rivierkreeften duurzaam te oogsten. Deze dieren worden na de vangst in leven gehouden, tot het moment dat zij geconsumeerd worden. Dit betekent dagenlang leven onder onnatuurlijke omstandigheden en een ongewisse dood. Want hoewel het aannemelijk is dat het doden via het doorsnijden van het hoofd van de kreeft een vrij snelle methode lijkt, is dit wetenschappelijk niet bewezen én lijkt het onwaarschijnlijk dat alle koks deze methode toepassen⁵. De

¹ Verordening inzake het doden van dieren. Artikel 3. Lid 1: is (als enige) van toepassing op vissen: Bij het doden van dieren en daarmee verband houdende activiteiten wordt ervoor gezorgd dat de dieren elke vermijdbare vorm van pijn, spanning of lijden wordt bespaard.

² Van de Vis, H. & Lambooi, B. (2009). Acceptabele methode voor doden vissen. V-focus. <https://edepot.wur.nl/12081>

³ Retter, K. et al. (2018). Stunning of common carp: results from a field and laboratory study. BMC Vet Res. 14, 205. doi: [10.1186/s12917-018-1530-0](https://doi.org/10.1186/s12917-018-1530-0)

⁴ Jongbloed, R.H. et al. (2017). Bijvangst door innovatieve visserijmethoden voor wolhandkrab op het IJsselmeer. <https://edepot.wur.nl/420189>

⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=7c3wT4Gordc>

praktijk leert dat de meeste koks rivierkreeften levend in een pan kokend water gooien. Het houden en doden van kreeften gaat dan ook naar alle waarschijnlijkheid gepaard met veel stress⁶.

Wij vragen het waterschap dan ook om het vangen, transporteren en doden van rivierkreeften zo min mogelijk toe te staan. Benoem de dierenwelzijnsproblemen die gepaard gaan met deze beheermethode in de nota. Zet in op een systeemgerichte aanpak⁷, waarbij door habitatherstel kreeftenaantallen onder controle blijven.

Punt 2. Visserij: beperk verhuur visrecht hengilverenigingen en scherp voorwaarden aan

Uit de nota blijkt dat het waterschap van 5% van de wateren het visrecht verhuurt (29 keer) aan met name hengilverenigingen. Een beperkt gebied, maar desalniettemin willen wij het waterschap vragen om hier kritisch naar te kijken, deze rechten zo min mogelijk te verhuren en de voorwaarden aan te scherpen. Dit om de doelstelling 'meer aandacht voor dierenwelzijn' te concretiseren. Het staat buiten kijf dat vissenwelzijn geschaad wordt tijdens hengelen. Tal van wetenschappelijke studies laten dit zien. In een review hierover blijkt dat gemiddeld 18% van de gevangen vis sterft ondanks dat de hengelaar de bedoeling had het dier 'levend' terug te zetten⁸. De spreiding is groot (0-60%) en de hoogte van het sterftepercentage hangt af van de vissoort waarop de hengelaar vist.

Significante sterftefactoren zijn: haak in orgaan (hoe dieper hoe hoger de sterfte), haak verwijderen terwijl haak te diep zit (bij te diepe haak levert verwijderen een hogere sterfte op dan draad doorknippen en haak laten zitten), diepte waarop gevestigd wordt (hoe dieper hoe hoger de sterfte), aas-type (natuurlijk aas geeft hogere sterfte t.o.v. nep-aas), watertemperatuur (hoe warmer hoe hoger de sterfte), haakvorm (J-vorm meer sterfte t.o.v. cirkelvorm), verwerktijd (hoe langer uit het water?? hoe hoger de sterfte) en aanwezigheid weerhaak (met weerhaak meer sterfte). Naast de welzijnsnadelen voor de vissen veroorzaakt de hengelsport ook dierenleed bij andere dieren door achtergebleven visdraden en -haken. Deze dieren komt de Dierenbescherming regelmatig tegen bij haar uitvoerende werkzaamheden⁹.

Omdat hengelen het welzijn van dieren niet ten goede komt, vragen wij het waterschap om dit feit in de Nota Vis te benoemen en daarbij toe te zeggen dat deze recreatieve bezigheid ontmoedigt gaat worden door de voorwaarden aan te scherpen of (bij voorkeur) uit te faseren.

Wij verzoeken u om met onze zienswijze rekening te houden bij de definitieve vaststelling van de Nota Vis. Voor vragen en/of opmerkingen en uw reactie op onze zienswijze kunt u contact opnemen met: dr. Femmie Smit, femmie.smit@dierenbescherming.nl, 06-42036961.

Met vriendelijke groet,
Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren

Dr. Femmie Smit
Programmamanager In het wild levende dieren

⁶ https://www.dierenbescherming.nl/userfiles/campagne/Vissencampagne_2020/CIWF-Vissenmanifest-A5-kaart03-HR.pdf

⁷ <https://www.natuurkennis.nl/thema-s/invasieve-exoten/invasieve-exoten/systeemgericht-exotenbeheer/>

⁸ Bartholomew A. & Bohnsack J.A.. A review of catch-and-release angling mortality with implications for no-take reserves. *Reviews in Fish and Fisheries* **15** (2005), 129-154.

⁹ <https://www.dierenbescherming.nl/wat-wij-doen/actueel/nieuws/nieuws-overzicht/dieren-dupe-van-rondslingerend-visgerei>